

Uppvidinge kommun

Rektorn vid Alstermoskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Alstermoskolan
i Uppvidinge kommun

Tillsyn i Alstermoskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppvidinge kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Alstermoskolan besöktes av Skolinspektionen den 25 och 26 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Alstermoskolan ligger omkring 33 kilometer söder om centralorten Åseda och leds av en rektor som också är rektor för Älghultskolan. Skolan är organiserad i två arbetslag, ett för årskurs 1–6 och ett för förskoleklassen och fritidshemmet. Varje arbetslag har en arbetslagsledare. Någon förstelärare finns inte på skolan. Det totala elevantalet är 133 varav 20 går i förskoleklass och cirka 43 i så kallad internationell klass (nyanlända, ofta asylsökande elever). Vid tillsynen finns två internationella klasser, en för årskurs 1–3 och en för årskurs 4–6. Vidare finns en förskoleklass, en årskurs 1, en årskurs 2, en årskurs 3–4 och en årskurs 5–6. Innevarande läsår har skolan för första gången årskurs 6. Den årskursen undervisades tidigare på Älghultskolan och får nu sin undervisning i de naturorienterande ämnena och hem- och konsumentkunskap på Älghultskolan.

Någon nationell statistik över kunskapsresultaten finns inte att tillgå eftersom elevantalet är alltför lågt. Rektorn redovisar andel elever som nått målen/kunskapskraven i årskurs 3 för åren 2010–2013. I svenska varierar resultaten mellan 50 och 75 procent av eleverna som nått målen/kunskapskraven, med det lägsta resultatet år 2013. Även i matematik varierar resultaten i årskurs 3 mellan 50 och 75 procent, men i det ämnet med det lägsta resultatet år 2010 och det högsta år 2011. I naturorienterande ämnen för årskurs 3 redovisar rektorn att 65 procent nått kunskapskraven både år 2012 och 2013. I de samhällsorienterande ämnena redovisas att 65 procent nådde kunskapskraven år 2013 medan 70 procent gjorde det år 2012. En måluppfyllelse om 33 procent uppges i svenska som andraspråk för årskurs 3 år 2010. Resultaten i svenska som andraspråk varierar stort mellan åren 2011–2013.

Helhetsbedömning

Intervjuade elever och personal beskriver en skola med god trivsel, där man oftast känner sig trygg och där man har arbetsro för att fokusera på målen för utbildningen. Bussresorna utmärker sig dock negativt från den annars rådande tryggheten. Tillsynen visar att det ofta är bråkigt på bussarna och elever, framförallt från de internationella klasserna, utsätts för kränkande behandling. Andra områden där Skolinspektionen funnit brister som måste avhjälpas är pedagogiskt ledarskap och utveckling av utbildningen, individanpassning av

undervisningen, särskilt stöd, elevhälsans arbete och erbjudande av utbildning samt omfattning och resurstillgång.

Vid den förra tillsynen som genomfördes 2009 fattades ett gemensamt beslut för Alstermoskolan och Älgshultskolan (Dnr 43-2009:2049). Då påtalades behov av åtgärder bland annat inom det systematiska kvalitetsarbetet, särskilt stöd och modersmålsundervisning.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppvidinge kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 15 september 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Uppvidinge kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna tar hänsyn till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Skollagen och läroplanen föreskriver att lärarna ska ta hänsyn till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Det framgår av tillsynen att eleverna i de internationella klasserna har vitt skiftande skolbakgrund och därmed också väldigt varierande behov, förutsättningar och erfarenheter. Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att undervisningen inte är individuellt anpassad i nämnvärd grad. Eleverna undervisas i två grupper om vardera 17 elever, en för årskurs 1–3 och en för årskurs 4–6, där man, enligt intervjuade lärare och rektor, anpassar så långt man förmår. Men någon individuell planering av elevernas utbildning finns inte, enligt rektor och lärarna uppger i intervju att de åtgärdsprogram som upprättas för elever i internationell klass är likadana för alla elever. Av elevintervju framgår att för vissa elever är matematiken ibland lite för lätt medan annat kan vara för svårt. Lärare som sedan tar emot elever från internationell klass säger att de inte alltid hinner med att anpassa undervisningen för de eleverna. Bristen på lokaler förhindrar, även den, enligt rektor och intervjuade lärare, en individuell anpassning av undervisningen genom att elever från internationella klasser inte kan slussas in i ordinarie klass så snart det är lämpligt för den enskilde eleven. Rektor och intervjuade lärare påtalar att det inte finns plats för

nya elever i klasserna. Exempelvis är det redan 31 elever i årskurs 5-6. Och lokalerna medger inte att man tar emot fler elever eller att man delar klassen. Att de internationella klassernas lokaler är belägna långt ifrån de ordinarie klassernas utgör, enligt lärare, ytterligare ett hinder för att anpassa undervisningen efter elevernas individuella behov. De yngsta eleverna har, enligt uppgift från lärare, svårt att på egen hand ta sig till undervisning i ordinarie klass och personal finns inte alltid tillgänglig för att följa dem dit. Elever måste av dessa skäl stanna i internationell klass när det vore bättre för dem att gå över till vanlig klass. Rektorn menar att han på grund av resursbrist tvingas åsidosätta undervisningen för elever i internationella klasser.

Mot denna bakgrund måste huvudmannen säkerställa att lärarna tar hänsyn till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författning

1 kap. 4 § skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, en likvärdig utbildning, Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Trygghet och studiero

Bedömning

Uppvidinge kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det vid skolenheten genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn.
- Se till att signaler om kränkande behandling anmäls till huvudmannen.
- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och under det aktuella året.

Motivering

Enligt skollagen ska vid skolenheten genomföras åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn och rektorn ska anmäla signaler om kränkande behandling till huvudmannen. Huvudmannen ska vidare se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och under det aktuella året.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att kränkningar ofta förekommer i bussarna på väg från skolan. Elever beskriver att det ofta är stökigt och bråkigt på bussarna. Någon elev har blivit sparkad av en annan elev. Kränkande tillmälen och fula gester är vanliga. Kränkningar riktas i många fall mot elever i de internationella klasserna. Intervjuade elever säger att de berättar för lärarna om vad som händer i bussarna och lärarna bekräftar att det kommer upp då och då. Intervjuade lärare uppger att en personal åkte med bussen vid ett tillfälle under hösten 2013. Några ytterligare åtgärder har inte vidtagits. I intervju med elevhälsoteamet framkommer att de känner till att det är stökigt på bussarna men att de inte vet om det vidtagits några åtgärder för att komma tillrätta med det. Det är oklart om problemen med kränkningar på bussarna har anmälts till rektorn. I lärarintervjun nämns att man pratat med rektorn om det. Rektorn uppger i intervju att han inte fått några anmälningar om kränkningar mellan elever, vare sig på bussarna eller i skolan under innevarande läsår. Han känner dock till att det varit stökigt på bussarna men säger vidare att det inte har dokumenterats. Intervjuade lärare och rektorn nämner också att det förekommer en del fall av kränkande behandling via sociala medier. Det framgår av tillsynen att formaliserade rutiner för att anmäla signaler om kränkande behandling till huvudmannen saknas på skolan. I skolans plan mot kränkande behandling saknas specifika åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling under bussresorna, trots att man konstaterat att detta är ett problem på skolan.

Mot denna bakgrund måste huvudmannen säkerställa att det vid skolenheten genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn och rektorn ska anmäla signaler om kränkande behandling till huvudmannen. Huvudmannen måste se till att planen mot kränkande behandling anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och under det aktuella året.

Författning

6 kap. 6–8, 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Uppvidinge kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver.

- Se till att skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Se till att rektorn fattar beslut om anpassad studiegång.
- Se till att samråd med elevhälsan sker vid utredning av elever som befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver. Skolförordningen anger att skolan ska ge studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det. Vid utredning av elever som befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska, enligt skollagen, samråd med elevhälsan ske. Samma lag föreskriver att rektorn ska fatta beslut om anpassad studiegång.

Lärarna framhåller i intervju att de inte räcker till när det gäller att ge elever särskilt stöd. Speciellt inte när de ständigt tar emot nya elever från de internationella klasserna som är i stort behov av särskilt stöd. Intervjuade lärare menar att det inte finns möjligheter att ge alla elever särskilt stöd för att nå kunskapskraven i samtliga ämnen. Tillsynen visar att det saknas specialpedagogisk kompetens på skolan. Det medför, enligt elevhälsoteamet, att elever med behov av sådan kompetens inte får det särskilda stöd som de behöver. Studiehandledning på modersmålet ges, enligt uppgift, endast till en elev och då endast en matematiklektion i veckan. Det finns, enligt intervjuade elever, lärare och rektorn, åtskilliga andra elever som har behov av studiehandledning på modersmålet på ett flertal olika språk men som inte får det. De internationella klasserna betraktas som särskilda undervisningsgrupper men först när eleverna går över helt och hållet till en ordinarie klass skrivs de in i en sådan klass. Enligt rektorn fattas inte några beslut om anpassad studiegång trots att intervjuade lärare uppger att de internationella klasserna undervisas reducerat antal timmar i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen. Dessa elever får, enligt intervjuade elever och lärare, inte heller någon undervisning alls i ämnen fysik och kemi. I stället får de utökad undervisning i svenska, matematik, musik samt idrott och hälsa. Vid utredning av elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås sker, enligt elevhälsoteamet och intervjuade lärare, i de flesta fall inget samråd med elevhälsan. Elevhälsoteamet säger att lärarna inte har några rutiner för att lyfta ärenden till elevhälsoteamet. Intervjuade lärare säger att elevhälsoteamet inte är delaktiga i utredningar och framtagande av åtgärdsprogram, men att lärarna, på eget initiativ, efter att de gjort utredningen, informerar elevhälsoteamet på en konferens. Oftast utreder läraren själv och skriver sedan åtgärdsprogram. I vissa fall begär man utredning från det centrala elevhälsoteamet kring läs- och skrivsvårigheter. En sådan begäran görs, enligt intervjuade lärare, genom att läraren kallar till ett informat-

ionsmöte med det lokala elevhälsoteamet. Därefter begär rektorn en utredning av det centrala elevhälsoteamet.

Mot denna bakgrund måste huvudmannen säkerställa att eleverna få det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver och att studiehandledning på modersmålet ges till elever som har behov av det. Huvudmannen måste även se till att det vid utredning av elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås sker samråd med elevhälsan samt att rektor fattar beslut om anpassad studiegång i enlighet med författningarnas krav.

Författning

3 kap. 8–12 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Uppvidinge kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare.
- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever samt att vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.
- Se till att rektor tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ta sitt ansvar som pedagogisk ledare. Rektorn ska också ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ska också ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

I den enkät Skolinspektionen genomför inför tillsynen framgår det av personalens svar att området pedagogiskt ledarskap och utveckling av utbildningen har särskilt låga indexvärden på Alstermoskolan. Pedagogiskt ledarskap har värdet 5,2 – att jämföra med värdet för hela kommunen som är 6,1 och för alla

skolor i riket som deltog i enkätomgången som är 7,1. Indexvärdet på frågor till personalen om utveckling av utbildningen på Alstermoskolan är 4,8 medan värdet för hela kommunen är 5,2 och för alla skolor i riket som deltog i enkätomgången är värdet 6,3. I intervju med lärare påtalar de att rektorn är väldigt lite på skolan och att det medför att det pedagogiska ledarskapet inte fungerar. Lärare ger uttryck för att de inte upplever att de får något stöd från rektorn utan att de istället hjälper varandra. Enligt rektorn och intervjuade lärare gör rektorn vissa punktinsatser gentemot individuella lärare när det gäller pedagogiskt ledarskap. Sådana insatser initieras oftast av läraren själv. Ett samlat och övergripande pedagogiskt ledarskap där rektorn tillsammans med lärare och övrig personal diskuterar den pedagogiska verksamheten och tar ut en gemensam riktning för att utveckla utbildningen saknas, enligt intervjuer med lärare, elevhälsoteam och rektor. Dock påtalar rektorn vid faktakontroll av detta beslut att han under innevarande läsår, i samverkan med Växjö universitet, påbörjat ett projekt för att utveckla elevernas språk- och läskunnande och därmed måluppfyllelsen. Projektet omfattar förskoleklassen och samtliga årskurser. Enligt rektorn är detta projekt en stående punkt på konferenstid och han menar att man vid två utvärderingar konstaterat positiva resultat.

Intervjuer med lärare, elevhälsoteam och rektor samt den dokumentation Skolinspektionen tagit del av visar att det inte bedrivs något systematiskt kvalitetsarbete. System för sådant arbete saknas och rektorn har inte tagit ansvar för att analysera verksamheten och dess resultat på ett systematiskt och övergripande plan. Några tydliga prioriterade mål för verksamheten har inte arbetats fram. Skolan har ett system för sammanställningar av elevernas kunskapsresultat som är gemensamt för samtliga skolor i kommunen. En gång per termin samlar rektorn in klasslistor med fyra olika färgmarkeringar för elevernas kunskapsnivå i samtliga ämnen. Dessa listor används sedan för att identifiera behov av särskilt stöd på individnivå. Någon övergripande analys av elevernas kunskapsutveckling på skolnivå görs inte med utgångspunkt i de insamlade resultaten. Det finns inte heller någon analys av måluppfyllelsen i övrigt, exempelvis vad gäller arbetet med särskilt stöd. Följaktligen dokumenteras inte heller det systematiska kvalitetsarbetet. Vårdnadshavares svar i Skolinspektionens enkät inför tillsynen visar lågt resultat på frågor om vårdnadshavares delaktighet och inflytande; 4,2 för Alstermoskolan i jämförelse med 5,0 för hela kommunen och 5,9 för samtliga skolor i riket som deltog.

Mot denna bakgrund måste huvudmannen se till att rektorn tar sitt ansvar som pedagogisk ledare. Rektorn ska också ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Vårdnadshavare ska ges möjlighet att

delta i arbetet. Rektorn ska även ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

2 kap. 9 § skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Uppvidinge kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att elevhälsan arbetar förebyggande.
- Se till att elevhälsan arbetar hälsofrämjande.
- Se till att elevhälsan stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Av intervjuer med elevhälsoteamet och lärare framgår att elevhälsopersonalens tid på skolan är mycket begränsad. Elevhälsoteamet uppger att de har liten kännedom om Alstermoskolan. Vidare framgår av tillsynen att elevhälsan inte arbetar förebyggande och hälsofrämjande. Denna personalgrupp ges enligt intervjuer med lärare och elevhälsoteam inte möjlighet att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Mot denna bakgrund ska huvudmannen se till att elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot målen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Uppvidinge kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna erbjuds utbildning i den omfattning de har rätt till.

- Se till att utbildningen bedrivs i ändamålsenliga lokaler.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna erbjudas utbildning i den omfattning de har rätt till. Skollagen anger också att utbildningen ska bedrivas i ändamålsenliga lokaler.

Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att eleverna i de internationella klasserna inte får någon undervisning alls i de obligatoriska ämnena fysik och kemi. Utan att kartlägga elevernas tidigare erfarenheter och kunskaper i dessa ämnen tar man, enligt intervjuade elever, lärare och rektor, rutinemässigt bort dem ur undervisningen för samtliga elever i internationella klasser.

Rektorn och lärarna påtalar och Skolinspektionens rundvandring visar att musikämnet och textilslöjd delar lokal samt att utrymmet för utrustning och lärvärktyg som symaskiner och musikinstrument är mycket begränsat. Lokalen är belägen i skolans källare, där även bildsalen, med mycket begränsat ljusinsläpp finns. Att musik- och slöjdämnet samsas om en sal medför, enligt lärarna och rektorn att de inte kan bedriva en ändamålsenlig undervisning i enlighet med kursplanernas krav.

Mot denna bakgrund ska huvudmannen säkerställa att eleverna erbjuds utbildning i den omfattning de har rätt till och att utbildningen bedrivs i ändamålsenliga lokaler.

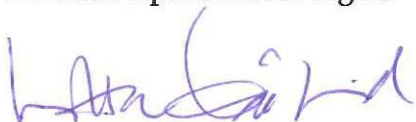
Författning

10 kap. 4-5 §§ skollagen och bilaga 1 skollagen

2 kap. 35 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Jennie Runesson, Maria Nyman, Annika Mullaart Ed och Peter Sääw deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Eva Bergenlöv
Föredragande/ Utredare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.